

ARKIVVERKET
RIKSARKIVET

Samdok

samla samfunnsdokumentasjon

RAPPORT 2016

PRIORITERT OPPGAVE

**7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter
Delrapport 1c) Forslag til eierskap, organisering, driftsorganisasjon, milepæler
og kostnadsrammer for hovedprosjekt**

Utarbeidet av
Anette Skogseth Clausen

Rapportdato
14.12. 2016

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 1 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

OPPGAVE	<i>7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter</i>
Ansvarlig delprosjekt	<i>Kommunale arkiv</i>
Arbeidsgruppens leder	<i>Anette Skogseth Clausen (Arkivverket)</i>
Arbeidsgruppens medlemmer	<i>Espen Tønnesen (Arkivverket), Kristian Hunskaar (Arkivverket), Ingrid Jørgensen (Arbak), Aasta Karlsen (Arkiv i Nordland), Espen Sæterbø (Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane), Øystein Eike (Oslo byarkiv), Ottar André Anderson (Ika Møre og Romsdal), Snorre Dag Øverbø (Aust-Agder Museum og Arkiv), Tove Wefald Pedersen (Norsk folkemuseum)</i>
Målformulering	<i>Målet for forprosjektet er en beskrivelse av hvordan nasjonal publiseringsplattform kan realiseres faglig, teknisk, driftsmessig, økonomisk og organisatorisk – både i en første versjon og på lengre sikt. Skal omfatte «back end» (for innholdsleverandører) og «front end» (for brukere).</i>
Sammendrag	<p><i>Delrapporten skisserer et to-årig hovedprosjekt for å få på plass teknisk løsning og basisfunksjonalitet for en nasjonal publiseringsplattform, samt for å få denne i bruk hos mange depotinstitusjoner for å hente inn erfaringer underveis i prosjektet. Samtidig må det i prosjektperioden også avklares spørsmål knyttet til praktisk gjennomføring, for eksempel redaksjonelt ansvar og behov for felles retningslinjer for publisering.</i></p> <p><i>Prosjektorganisasjonen som er foreslått er stor, men med flere grupperinger for å sørge for ro rundt utviklere og arbeidsgruppe. Depotinstitusjonene har sterk representasjon, både i arbeidsgruppe og i referansegruppe, samt at de også skal være representert i styringsgruppen. Det er likevel hos Arkivverket eierskapet anbefales å ligge i denne prosjektperioden og det vil også være Arkivverket som tar den største kostnaden i prosjektet. Det er grovt beregnet at prosjektet vil koste 5,6 millioner pr år, inkludert lønnskostnader.</i></p> <p><i>Det er lagt fram to milepælsplaner, en for utviklingsløpet av teknisk løsning og en for arbeidsgruppen. Det pågår allerede et utviklingsløp for Digitalarkivet i Arkivverket som sammenfaller med utviklingen for den nasjonale publiseringsplattformen. Det er derfor naturlig at disse to prosjektene smelter sammen til ett og milepælsplanen for utviklingen gjenspeiler dette.</i></p>
Oppfølging 2016	<ul style="list-style-type: none"><i>– Utviklingsarbeidet for Digitalarkivet vil fortsette i regi av Arkivverket, men for å sikre involvering fra arkivsektoren, bør det etableres et hovedprosjekt i 2017 som følger utviklingen og tar funksjonaliteten i bruk så tidlig som mulig.</i><i>– Ytterligere en delrapport skal leveres før forprosjektet kan avsluttes i 2016. Her vil det redegjøres for risikoer for hovedprosjektet og evt. tiltak</i>
Vedlegg	<i>1 delrapport 1 milepælsplaner 1 kostnadsramme</i>

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 2 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

Vedlegg 1:

1c: Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet

Prosjektfasen

I løpet av hovedprosjektet skal løsningsforslaget beskrevet i del 1b realiseres. Det er såpass omfattende arbeid som skal utføres i denne fasen at hovedprosjektet bør gå over to år. Som milepælsplanen vil vise, så vil det være moduler som utvikles underveis som kan tas i bruk med en gang. Hovedprosjektet vil konsentrere seg om løsningsforslaget slik det foreligger, men vil også tenke framover for å planlegge ytterligere funksjonalitet og tilgjengeliggjøring av andre medietyper enn skannede bilder, dette vil i så fall bli noe som utvikles i egne prosjektfaser som går parallelt med driften. Det ligger også til hovedprosjektet å beskrive hvordan driften skal gjennomføres etter avsluttet prosjektperiode, herunder forslag til organisering og finansering.

Hovedprosjektet vil her bli omtalt som **NAPSA**, mens løsningen for NAPSA blir kalt **Digitalarkivet**.

Prosjektorganisasjon

Den anbefalte løsningen innebærer å utvide, tilpasse og åpne opp Arkivverkets løsning, Digitalarkivet, for eksterne innholdsleverandører. Dette vil kreve stor involvering av utviklergruppen, samt medarbeidere i Tilgjengeliggjøring i Arkivverket. Utstyret for løsningen ligger også i Arkivverket. Alt tilsier derfor at i prosjektfasen forblir eierskapet til løsningen slik det er i dag, dvs. at Arkivverket er eier og drifter av Digitalarkivet. I lys av dette, er det derfor også naturlig at hovedprosjektet, NAPSA, organiseres som et prosjekt i Arkivverket og ikke som et SAMDOK-prosjekt. På den måten kan også ledelsen i Arkivverket følge utviklingen tettere og de beslutninger som er nødvendig underveis kan raskere avklares.

Selv om NAPSA skal være et prosjekt underordnet Arkivverket, må arbeidsgruppen og referansegruppen være bredt sammensatt av innholdsleverandører fra hele landet, det bør også være en representant fra depotinstitusjonene i styringsgruppen. Digitalarkivet skal utvides til å kunne brukes av mange typer innholdsleverandører, som museer, biblioteker og lokale og regionale arkivinstitusjoner. Sammensetningen i gruppene må gjenspeile det. "Innholdsleverandører" er bevisst brukt for å unngå avgrensning til utelukkende *arkivinstitusjoner* ettersom det her er ønskelig å inkludere alle institusjoner som kan ha arkivdokumenter som egner seg for tilgjengeliggjøring. Det er samtidig viktig at gruppesammensetningen er relevant for det som skal utvikles i *denne* prosjektfasen. I første omgang tar utviklingen for seg tilgjengeliggjøring av skannede arkivdokumenter, mens foto, lyd, film/video og data er ikke med i denne fasen. Og selv om tjenesten skal ha muligheter for å sperre arkivdokumenter, skal i utgangspunktet det som publiseres være fritt og åpent. De innholdsleverandører som skal være representert i gruppene må derfor ha innhold som er aktuelt å tilgjengeliggjøre i denne første fasen av prosjektet.

For arbeidsflyten sin del, og for å ikke gjøre arbeidsgruppen for stor, er det hensiktsmessig å skille ut utviklerne fra arbeidsgruppen og la disse utgjøre en sideordnet arbeidsgruppe/utviklergruppe. Det vil kreve at en-to representanter fra arbeidsgruppen deltar i møtene med utviklergruppen og at begge arbeidsgruppene har fellesmøter/workshops flere ganger i løpet av prosjektperioden. Utviklergruppen består av Arkivverkets tilsatte utviklere og evt. forsterkninger i form av midlertidige utviklere for dette prosjektet, vil inngå i denne utviklergruppen.

Det er naturlig at Arkivverket som skal ha eierskapet til løsningen, også er prosjekteier og har representanter i styringsgruppen og arbeidsgruppen.

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 3 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

Roller og sammensetninger

Hva	Hvem	Ansvar og oppgaver
Prosjekteier	1 fra Arkivverket med beslutningsmyndighet (avdelingsdirektør eller fagdirektør)	<ul style="list-style-type: none">• ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet• leder styringsgruppen• dialog med prosjektleder
Styringsgruppen	4 fra Arkivverket med beslutningsmyndighet (inkl. prosjekteier) 1 fra depotinstitusjonene med beslutningsmyndighet og som representerer alle institusjonene	<ul style="list-style-type: none">• kvalitetskontroll av prosjektet, framgang og resultater• legger til rette for god framdrift og gode resultater• rådgivende for prosjekteier• støttende for prosjektleder
Prosjektleder	1 fra Arkivverket med prosjektlederkompetanse og god forståelse for fagfeltet	<ul style="list-style-type: none">• leder arbeidsgruppen og utviklergruppen• rapporterer til styringsgruppen - god dialog• ivaretar god framdrift og gode resultater
Arbeidsgruppen	2-3 fra Arkivverket med kompetanse knyttet til tilgjengeliggjøring av digitaliserte arkiver (inkl. prosjektleder) 5-6 fra innholdsleverandører med kompetanse knyttet til digitalisering og tilgjengeliggjøring	<ul style="list-style-type: none">• beskriver behov• spesifiserer krav til utviklergruppen• verifiserer løsninger etterhvert som de utvikles• publiserer sitt materiale i løsningene underveis• dialog med referansegruppen• dialog med brukere
Utviklergruppen	4-5 fra Arkivverket med utviklerkompetanse	<ul style="list-style-type: none">• utvikler løsninger basert på krav spesifisert i arbeidsgruppen• dialog med arbeidsgruppen
Referansegruppen	10-15 personer fra innholdsleverandører	<ul style="list-style-type: none">• rådgivende for arbeidsgruppen• testbrukere for løsningene som sluttbruker• testbrukere for løsningene som innholdsleverandører• være ambassadører for løsningene og spre informasjon
Brukerforum*	ubegrenset antall medlemmer fra institusjoner og publikum	<ul style="list-style-type: none">• gi innspill til arbeidsgruppen• være ambassadører for sluttproduktet og spre informasjon

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 4 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

*Brukerforumet er et åpent forum som i hovedsak er nettbasert - sosiale medier, blogg, nettsidene osv. for å ivareta kontakten med publikum og også nå ut til enda flere innholdsleverandører. Kontakten kan også skje på arrangement ved at arbeidsgruppen holder innlegg på konferanser/møteplasser for brukerne og/eller at arbeidsgruppen holder egne arrangement for å spre informasjon om arbeidet og innhente innspill.

Prosjektorganisasjonen må selv finne hensiktsmessig møteform og -frekvens, men det er anbefalt at arbeidsgruppen setter av nok tid og har hyppige møter for å være tett på utviklingen. Styringsgruppen bør ha jevnlig møter med prosjektleder for å holde seg oppdatert og se til at arbeidsgruppen har det som trengs for å holde progresjonen oppe. Referansegruppen må være på plass så tidlig som mulig etter at hovedprosjektet er i gang slik at disse raskt kan sette seg inn i prosjektarbeidet og gi gode og relevante innspill helt fra begynnelsen av.

Finansiering

Digitalarkivet bør ikke bli en stor økonomisk belastning for innholdsleverandører. Det vil være uheldig om økonomien avgjør om arkivdokumenter blir tilgjengeliggjort i Digitalarkivet eller ei. Sann sett bør utviklingen finansieres av Arkivverket, helst med ekstra tildelte midler øremerket dette prosjektet. Her vil det være relevant å søke om medfinansiering til digitaliseringsprosjekt i staten (<https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/medfinansiering-av-digitaliseringsprosjekt>). En slik finansieringsstrategi vil innebære en økonomisk belastning for Arkivverket utover det etaten investerer i form av ansatte og utstyr, selv om DIFI skulle innvilge søknad om støtte.

På den andre siden, hvis depotinstitusjonene som skal delta i NAPSA må bidra med økonomiske midler, vil dette nok forplikte institusjonene mer enn om de bare må stille med representanter i prosjektgruppene. Et slikt spleiselag mellom Arkivverket og depotinstitusjonene kan også sikre utviklingen i NAPSA ytterligere. Det gir muligheter for å få på plass flere utviklere til å realisere løsningene som er skissert. Det vil også være mulig å hente inn ekspertise på enkelte områder når det er nødvendig. Bedre økonomi gir større handlingsrom. Men det vil også være slik at når innholdsleverandører skal investere i utviklingen av en løsning, vil det stilles høyere forventninger til tjenesten i form av leveranser til avtalt tid, service utenom kontortid, oppetid på løsningen, mv. Dette igjen forplikter Arkivverket som drifter tjenesten, og det kan medføre kostnader for etaten i form av økt bemanning for driften av Digitalarkivet. Ved å legge opp til medfinansiering fra depotinstitusjonene, vil summen som skal investeres også være avgjørende. Det finnes kommersielle produkter som tar seg av tilgjengeliggjøring for innholdsleverandører, og depotinstitusjonene må vurdere Digitalarkivet på lik linje som de kommersielle produktene. Velges det en medfinansieringsordning kan det dermed innebære at man i stedet for én nasjonal publiseringsplattform, står med flere publiseringsløsninger og publikum har et stort og uoversiktlig landskap av digitalisert arkivmateriale på internett.

Den ideelle løsningen vil være om Arkivverket finansierte NAPSA, helst med støtte fra DIFI. I løpet av prosjektperioden bør det søkes til KUD om faste, øremerkede midler til Digitalarkivet for videre drift. Lar det seg ikke gjøre for Arkivverket å egenfinansiere NAPSA, bør summen for depotinstitusjonene som skal sitte i arbeidsgruppen være beskjeden, dvs. under 50 000 pr år.

Driftsfasen

Med en prosjektperiode på to år, vil det være vanskelig å definere driftsfasen nå. Det vil måtte bli avklart i løpet av prosjektperioden. Hovedprosjektet må ta stilling til driftsorganisasjonen og spesielt se på eierskapet, redaktørrollen, administratorer, rettigheter og lisensiering av innholdet. Det vil likevel være interessant å se på drift i prosjektperioden ettersom Digitalarkivet er en eksisterende løsning i dag og vil ha normal drift samtidig som NAPSA er i gang og det utvikles funksjoner og tjenester i dette prosjektet.

Drift i prosjektfasen

Arkivverket fortsetter med å drifte Digitalarkivet slik det gjør i dag. Leder for seksjonen Tilgjengeliggjøring i Arkivverket er systemeier og ansvarlig redaktør. Depotinstitusjonene vil være ansvarlig for sitt eget innhold som blir publisert i Digitalarkivet og må vurdere om det egner seg for publisering på nett. Samtidig vil det være utarbeidet generelle retningslinjer fra Arkivverket om hva som kan publiseres fritt og hva som bør vurderes for sperring/tilgangsstyring. Depotinstitusjonene skal forholde seg til disse retningslinjene, evt. drøfte problemstillinger med Arkivverket.

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 5 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

Henvendelser om Digitalarkivet går normalt til Arkivverket, primært Tilgjengeliggjøring, slik vil det også fortsette i prosjektfasen. Etterhvert som materiale fra innholdsleverandører blir publisert i Digitalarkivet, vil det også komme henvendelser om dette materialet. I disse tilfellene må Arkivverket videreformidle henvendelsene til rett institusjon.

I prosjektfasen er det også depotinstitusjonenes ansvar å skape blest om, betjene og veilede publikum i sitt materiale som er publisert i Digitalarkivet. Tilgjengeliggjøring i Arkivverket vil gi publikum generelle veiledninger om tjenestene og innholdet i Digitalarkivet.

Vedlegg 2:

Utvikling av Digitalarkivet, inkludert milepælsplan

Utviklingen av Digitalarkivet er et pågående arbeid i Arkivverket og mye av funksjonaliteten og tjenestene som er beskrevet for NAPSA vil bli realisert i den planlagte utviklingen. Utviklingsplanen inneholder derfor både det som allerede er planlagt av utvikling og det som kommer i tillegg for NAPSA.

Prosjektet skal løpende være deltakere i utviklingsplanen og spille inn krav til løsninger og forbedringsinnspill til moduler som utvikles. I tillegg er det en del avklaringer og anbefalinger som må komme i løpet av prosjektperioden og disse er beskrevet i egen milepælsplan.

Milepælsplan for prosjektet

Leveranse	Beskrivelse	Avhengigheter	Frist
Hovedprosjektorganisasjonen etableres	Mandat defineres, detaljert milepælsplan for 2017	vedtak hos Arkivverket om hovedprosjektet, prosjektleder	1.kvartal 2017
Skannede arkivdokumenter	Bilder av arkivdokumenter, skannet i henhold til minimumskrav, klargjort for publisering	beskrivelse av minimumskrav for skanning	1.kvartal 2017, løpende
Innspill til forbedringer	Teste og gi innspill til utviklede moduler for NAPSA		løpende
Delrapport 1: Anbefaling om redaktøransvar og publiseringspolicy	Drøfte problemstillinger knyttet til publisering av dokumenter og hva som kan ligge fritt tilgjengelig og hva som bør skjermes, juridiske avklaringer og redaktørrollene. Evt. utarbeide retningslinjer for publisering.		2. kvartal 2017
Delrapport 2: Anbefaling om lisensiering	Drøfte problemstillinger knyttet til lisensiering av materialet - er alt CC eller skal det andre lisenser på materialet? Evt. utarbeide retningslinjer for lisensiering.		2. kvartal 2017

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 6 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

Vurdere samspill med andre tjenester	Dialog med Arkivportalen, DigitaltMuseum, Nasjonalbiblioteket mm. mtp interaksjon og samspill i tjenestene	3. kvartal 2017
Delrapport 3: Anbefaling om finansiering	Dialog med KulturIT, Asta-Stiftelsen, ledelse i Arkivverket m.fl. om mulige løsninger for finansiering av videre drift.	4. kvartal 2017
Delrapport 4: Anbefaling om drift	Beskrive driftsorganisasjonen og operering av daglig drift	2. kvartal 2018
Vurdere annet innhold enn skannet arkivmateriale	Se på muligheter for å utvide plattformen til også å inkludere andre formater, som data, lyd, video	3. kvartal 2018
Sluttrapport	Oppsummerer prosjektet og foreslår videre løp	4. kvartal 2018

Utviklingsplan

Leveranse	Beskrivelse	Iverksettes	Avsluttes	Avhengigheter
Serverpark	Servere dimensjonert for store mengder billedfiler	2017	2017	Innkjøp hos Arkivverket
Indekseringsmodul	Metadata-tilknytning til hvert bilde. Modulen vil erstatte dagens løsning som kun kan brukes bak brannmur hos Arkivverket. Indekseringsmodulen vil kunne brukes alle depotinstitusjoner, i tillegg kan det iverksettes crowdsourcing for indeksering av bilder hos publikum.	01.09.16	20.12.16	
Prosesseringsrigg	Et system for å kjøre bildene gjennom ulike automatiserte prosesser fra skanning til langtidslagret fil og publisert fil via filkonverteringsprosess, sladdeprosess (ved behov), OCR-prosess (ved behov) ol. Denne riggen vil også kunne utvides med ytterligere funksjonalitet/prosesser for behandling av andre type filer enn de produsert gjennom skanning, f.eks. lyd og film, store datasett fra digitalt skapte arkiver mv.	02.01.17	01.04.17	
Produksjonsadministrasjon	En administrasjonsløsning for å følge hele produksjonslinjen fra planlegging av skanning til ferdig publisert arkivdokument i Digitalarkivet. Her kan det planlegges hva som skal skannes på hvilke skannere og når, overordnet metadataarbeid for arkivdokumentet kan gjøres her og det som fins i ASTA/Arkivportalen kan hentes ut, mv.	01.04.17	01.10.17	
Nettsider	Etablere Digitalarkivet på domene og løsning uavhengig av Arkivverket. Nytt design og løsninger som ivaretar innholdsleverandørenes behov for profilering.	14.11.17	01.04.18	

SAMDOK delprosjekt: Kommunale arkiv	Prioritert oppgave: 7 Forprosjekt: Nasjonal publiseringsplattform for skanna arkivdokumenter	SAK (ePhorte):	Dato: 14.12.2016	Side: 7 av 7
Forfatter: Anette Skogseth Clausen	Tittel: Delrapport 2016 – Forslag til organisering og gjennomføring av hovedprosjektet			

Vedlegg 3:

Kostnadsramme

Den største utgiften for prosjektet vil være utviklingsarbeidet. Inkludert lønnskostnader vil prosjektet beløpe seg til ca 5,6 millioner pr år, totalt 11,2. Her vil Arkivverket ha størst belastning med ca. 3,8 millioner pr år, mens depotinstitusjonene får til sammen en belastning på ca 1,8 millioner til sammen.

Kostnader i forbindelse med produksjon av innhold til den nasjonale publiseringsplattformen er ikke tatt med her. Den vil komme i tillegg for hver institusjon og vil være svært variabel ut fra tilgjengelige ressurser.

- utviklere: 4 årsverk (3 programmerere, 1 frontend-utvikler) pr år. Slik forslaget er nå, er det Arkivverkets egne utviklere som utfører arbeidet.
- designere: 12-20 ukeverk (1 grafisk designer og 1 interaksjonsdesigner), 300 000-400 000 tilsammen for hele prosjektperioden, det vil avhenge av tilbudene og hvor omfattende oppdraget skal være
- prosjektledelse: 0,2 årsverk pr år. Prosjektlederen kan være fra Arkivverket eller eksternt. Ved eksternt prosjektleder må det beregnes i hvert fall 300 000-400 000 for hele prosjektperioden avhengig av kompetansenivå på prosjektleder.
- arbeidsgruppen: 0,2 årsverk innsats fra hver deltaker pr år, hvor Arkivverket har 2-3 personer og 5-6 institusjoner har 0,2 årsverk hver
- referansegruppen: 0,1 årsverk innsats fra hver deltaker, 10-15 institusjoner har 0,1 årsverk hver
- styringsgruppen: 0,05 årsverk innsats fra hver deltaker, hvor Arkivverket har 4 personer og en institusjon har en deltaker
- utstyr: 50 000 for hele prosjektperioden. Det meste av utstyr er på plass allerede, men det kan bli nødvendig med noe innkjøp underveis.
- diverse utgifter 50 000 pr år, 100 000 for hele prosjektperioden
- prosjektdeltakere dekker selv reiseutgifter gjennom sin institusjon
- prosjektdeltakere dekker selv evt. kostnader for deltakelse på konferanser ol. i forbindelse med prosjektet

/eof